

מסורת הש"ס

(א) [נקמן לו: ז:] (ב) לעיל דף ל"א; (ג) וינמות יט. כח. בזכות ט. ח. יח., (ד) [מכות ו. ע"ש], (ה) [שם מור כ: כ"א, ב"ק עג:], (ו) [בבבסו ו. יחא לכל זה וכן משמע בתוס' ב"ק עג: ד"ה כי ע"ש], (ז) ב"ק דף קה.; (ח) כמכות לז. ב"ק עא: נח: קה: ספחים ה: כט: [נקמן לב., (ט) דיבור זה שייך לעיל ל: אחר דיבור שילת ביד עבדו כו' לעיל ד"ט], (י) [ויקרא ה:], (י) [דברים יט., (י"ה סו.],

»

תורה אור השלם

1. בפש בי תחטא ותעלה מעל בין וּבַחַשׁ בַּעֲמִיתוֹ בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עֲשֵׂק את עַמִּיתוֹ: ויקרא ה כא 2. וּנִפְשׁ בִּי תִחַטֵּא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִי וְהָיָא עד או רָאָה או יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנִשָּׂא עוֹנוֹ: ויקרא ה א 3. או נִפְשׁ בִּי תִשָּׁבַע לְבַשְׁתִּים בְּשִׁפְתִּים לְהָרַע או לְהִשְׁבִּיב לְכָל אִשָּׁר יִבְטֹא וְהָאֲדָם שִׁבְעִיָּה וְנִעְלַם מִפָּנָיו וְהָיָא יָאֵשׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: ויקרא ה ד 4. וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּהּ שָׁבַת בֵּין יָרַע וְנִעְלַם מִפָּנָיו אִישָׁהּ וְנִסְתָּרָהּ וְהָיָא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ וְהָיָא לֹא נִתְקַשְׁרָה: במדבר ה יג

»

מוסף רש"י

כדי שאילת תלמיד דרב. שלום עליך רבי, כדלמריין פסקי מרובה (עג:) כי לית ליה לרי יוסי כדי שאילת תלמיד לרי כי (רשב"ם ב"ב קסב:). משיבע עד אחד. וכפר ואמר שזוהי שאני יודע לך עדות, פטור. העד מקרבן שזוהי העדות, דהא אי הוה מסקידי ליה לא הוה מחייב להאיך אלא שזוהי, ואש"כ דליכא למימר דלמא לא משתבע, גורם לממון פטור (ב"ק קה:).

עד שישמעו מפי הסוצע. בואו והעידוני. ולקמן [לה] יליף לה מקראי: **אמר לאו דוקא**. אלא אורחא דמילתא נקט ואי לא שמואל לא שמעיין לה ממתינין: **הלא נמי**. הוה אמינא לאו דוקא אי לא דאשמועיין שמואל: **הנא הסס**. בפקדון אמר אטו דתנייה הכא: **ט פטורין**. דליף לה לקמן (דף לה). מאס לאו יגיד ^ו שכחז מלא למדרש אס לו לא יגיד ונשא עונו שמשמע זהו תובעס: **לא אמרתי כו'**. לכיון דלהגדה קפיד קרא על כרחך במקום הראוי להגדה קאי: **והא אי אפשר לנמס**. וקס"ד דכאחת דקמני מתנייתין מזוממנין אמר: **רבי יוסי הגלילי**. במסכת בזכות (דף פ. רחל שלג זיכרה וילדה שני זכרים רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן דאפשר לנמסס שיזילו שניהם זיחד ראסס וחכ"א אי אפשר שלג ילא ראשו של אחד מהם תחלה והאחד זינו בזכר ושניהם ספק וירעו עד שיסתאבו והאחד לו והאחד לכהן: **תלמיד לרב**. שלום עליך רבי: **רב לסלמיה**. שלום עליך: **טובא הוי**. אין שניהם יכולין לומר שש תיבות הללו בשיעור זה: **כל אחד כחוד כדי דיבור של חזירו**. כשגמר זה כפירמו התחיל זה לדבר בתוך כדי שאילת שלום: **דלא כי האי סנא**. דלא כר' אלעזר ברבי שמעון: **המשביע עד אחד**. וכפר פטור העד מקרבן שזוהי העדות: **מר סבר**. הנה קמנא: **עד אחד כי אסי לשזועה אסי**. אס מעיד עליו שהוא חייב מנה אינו מחייבו ממון אלא שזוהי לפיכך אין הגדמו חשונה: **ומ"ס לממונא אסא**. ודרש קרא הכי לכל עון ולכל חטאת ^ו דהיינו למכות ועונשין הוה דאינו קס אצל קס הוה לממון: **וסיסברא**. דמחייב ר' אלעזר בר' שמעון ממון על פי עד אחד וטעמא משום הכי הוה: **והאמר אזני הכל מודים צעד סוטה והכל מודים צעדי סוטה כו'**. ומפרש לה לקמן הכי יש עדות בסוטה והכל מודים זה שהמשביע עד אחד חייב ויש עדות בסוטה שאף אס השביע שניהן וכפרו פטורין ומחלוקת צעדי סוטה יש עדות בסוטה שנחלקו זה חכמים ורבי אלעזר ברבי שמעון במשביע את שניהן וכפרו במחלוקתן שנחלקו במשביע עד אחד דממון. ומפירושא דמילתא דאזני לקמן שמעיין דטעמא דרבי אלעזר משום דקסבר דבר הגורם לממון כממון דמי ועד אחד גורם לממון הוה שאילו הוה העיד היה מחייבו שזוהי ורוב בני אדם אין נשבעין לשקר והיה משלם: **צעד טומאה**. אס הביא שני עדי קינוי שהתרה זה אל תסקרי עס פלוני ושני עדי סתירה שנסתרה עמו אחרי כן ויש עד אחד שנטמאת בסתירה זו והשביע הצעל את העד להעיד ויפטור מכתובתה וכפר עדותו

חייב דהא מפסקידו ממון ממש: **דרחמנא הימניה**. כדאמר במסכת סוטה (דף ל"א). ואס העיד היה פוטרו מכתובתה והואיל וכפר עדותו חייב: **ועד אין צה**. ודרשינן במסכת סוטה (ס:) כל מקום שנאמר עד שנים קאמר עד שפירשו לך הכתוב אחד וקאמר רחמנא ועד אין צה [במדבר ה] תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה דעל כרחך היא לא נתפשה להחמיר עליה צא ולאוסרה: **והכל מודים צעדי סוטה**. שאפילו השביע שניהם וכפרו פטורין: **צעדי קינוי דגורם דגורם הוא**. אף אס העדנוך עדיין אתה לריך לעדי סתירה וכשיצואו עדי סתירה אף הם אין מחייבין אותה להפסקיה אלא גורמים הם שמציאין אותה ליד שתיית מים המאכריס ושמא מירלת המיס תודה שנטמאת ותפסקי כתובתה:

עד שישמעו מפי התובע רין אחריהן איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא כיון דרין אחריהן כמאן דאמר להו דמי קמ"ל והא נמי תנינא שבועת העדות כיצד אמר לעדים בואו והעידוני שבועה כו' אמר אין לא אמר לא

אמר לאו דוקא דאי לא תימא הכי גבי פקדון דקתני ^ו שבועת הפקדון כיצד אמר לו תן לי פקדון שיש לי בידך ה"נ אמר אין לא אמר לא הא יוכחש בעמיתו כל דהו אלא אמר לאו דוקא הכא נמי לאו דוקא האי מאי אי אמרת בשלמא אמר דהכא דוקא תנא התם אטו הכא אלא אי אמרת לא אמר דהתם דוקא ולא אמר דהכא דוקא אמר אמר למה לי למיתנייה דלמא אורחא דמילתא קא משמע לן תניא כוותיה דשמואל ראוהו שבא אחריהן אמרו לו מה אתה בא אחרינו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות פטורין ^וואם בפקדון חייבים: השביע עליהן חמשה פעמים כו': מנלן דאכפירה בב"ד הוא דמחייבי אחוין לב"ד לא מחייבי אמר אבוי אמר קרא ²אם לא יגיד ונשא עונו לא אמרתי לך אלא במקום שאילו מגיד זה מתחייב זה ממון א"ל רב פפא לאבוי אי הכי אימא שבועה גופא בב"ד אין ושלא בבית דין לא לא ס"ד דתניא ³לאחת לחייב על כל אחת ואחת ^ווהתנן השביע עליהן חמשה פעמים בפני ב"ד וכפרו אין חייבין אלא אחת אמר ר' שמעון מה טעם הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות אלא לאו שמע

ואי ס"ד בב"ד מי מחייב. תימה דלמא קרא כי אתא לשזועה שאין אנו יודעין לך עדות שיש לך ציד פלוני חיטין ושעורין וכוסמין דמנא לקמן (דף לב.) דחייבין על כל אחת ואחת: **שבועה שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי**. דס"ד לזריך

שמהא כפירה שניה תוך כדי דיבור של כפירה ראשונה ואס תאמר לימא כגון שהתחילו וסיימו צבת אחת אלא שאחד מיהר מעט יותר מתבזרו וסיימו שניהם תוך כדי דיבור ויש לומר שאין רגילות כלל להעיד צי עדים כאחת דמרי קלי לא משתמעית אי נמי הוה מני לשנויי הכי אלא שמתוך האמת:

בתוך כדי דיבור של חבירו. פירוש רק שיתחילו תוך כדי דיבור של חזירו אש"פ שלא יהיו הכפירות תוך כדי דיבור ואס תאמר אמאי שני חייבי לימא אני לא עשיתי כלום שכפר הראשון כבר ואילו היה חוזר צו תוך כדי דיבורו גס אני הייתי חוזר צי תוך כדי דיבורי ואומר ר"י דכיון שהעיד זה תוך כדי דיבור של ראשון חשיב כאלו שניהם העידו צבת אחת צלמנוס ויכול גס הראשון לחזור ולהודות תכ"ד של עדות שני כמו השני ואין לשני יותר שהות לחזור מלראשון אלא לשניהם שזין ולכן אין השני יכול לתלות כלום בחזרת הראשון:

הב"ל מודים בעד טובאמה. ואין העד יכול לומר צלא עדותי ע"י עדי קינוי וסתירה שתטה ותמות ויפטור צעלה מן הכתובה דהרבה פעמים זכות מולה ונפסקת ע"י העד יותר ממה שנפסקת ע"י עדי סתירה משום דליכא למימר שמא זכות יתלה לה ולא חשיצי אלא גורמים: הוה

מינה שבועה חוין לב"ד כפירה בב"ד: כפרו שניהן כאחת חייבין: **הא אי אפשר לצמצם** אמר רב חסדא הא מני ^ור' יוסי הגלילי היא דאמר אפשר לצמצם רבי יוחנן אמר אפילו תימא רבנן יכנון שכפרו שניהן בתוך כדי דיבור יתוך כדי דיבור כדיבור דמי ^וא"ל רב אחא מדיפתי לרבינא מכדי תוך כדי דיבור כמה הוי ^וכדי שאילת תלמיד לרב ^ו(איכא דאמרי כדי שאילת הרב לתלמיד) עד דאמרי שבועה שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי א"ל יכל אחד ואחד תוך דיבורו של חבירו: בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור: מתני' דלא כי האי תנא ^ודתניא י'משיבע עד אחד פטור ורבי אלעזר ברבי שמעון מחייב לימא בהא קמיפלגי דמר סבר עד אחד כי אתא לשבועה הוא דקא אתא ומר סבר עד אחד כי אתא לממונא קא אתא ותיסברא האמר אבוי הכל מודים בעד סוטה והכל מודים בעדי סוטה ומחלוקת בעדי סוטה הכל מודים בעד אחד והכל מודים בעד שבועה קא אתי והכא בהא קמיפלגי ^ומר סבר דבר הגורם לממון כממון דמי ומ"ס ^ולאו כממון דמי גופא אמר אבוי הכל מודים בעד סוטה והכל מודים בעדי סוטה ^והכל מודים בעד אחד והכל מודים בעד שבועה ^והכל מודים בעד סוטה שחייב בעד טובאמה דרחמנא הימניה דכתיב ^וועד אין בה כל שיש בה ^והכל מודים בעדי סוטה שפטור בעדי קינוי דהוה גורם דגורם ומחלוקת

לב.

מ א מיי פ"ו מהל' שזעות הל' ה סמג לאוין רמא: **בא ב מיי פ"י** מהל' שזעות הל' יג:

בב ג מיי שס פ"ב הל' ח ופ"ב מהל' עדות הל' ג ופ"ח מהל' אצל הל' ח ופ"ח מהל' מלכות הלכה ו פ"ב מהלכות תמורה הלכה ד סמג עשין לו קן טוש"ע י"ד קי רלב סעיף לא לג לג וסי' שמ סעיף כד הוה וטוש"ע ח"מ סי' פ סעיף א בזהג וסי' רפא סעיף ז:

בג ד מיי פ"ב מהל' שזעות הל' ח סמג לאוין רמא:

בד ה מיי שס פ"י הלכה יג:

בה ו מיי שס הלכה ה: **בז ז מיי** פ"א מהל' טוען הל' א סמג עשין פס טוש"ע ח"מ סי' פו סעיף ה:

בז ח מיי פ"י מהל' שזעות הלכה ז:

בח ט מיי שס הל' ח: **בבז י מיי** שס הלכה ז:

»

רבינו חננאל

תניא כוותיה דשמואל וכן הלכתא אבל בפקדון אש"כ דלא שמע מפי הוהובע אלא הוא נשבע מעצמו חייב שנאמר וּבַחַשׁ בַּעֲמִיתוֹ כַּל דהו: השביע עליהן ה' פעמים חוץ לב"ד ובאו לב"ד והודו פטורין. מנא לן ואמר אבוי (שאם) [שנאמר אם] לא יגיד ונשא עונו. אימתי נושא עון בזמן מגיד ^ול במקום שמתחייב התנבע ממון ומקשי רב פפא אימא גס השבועה עצמה אם לא תהא בב"ד לא יהו חייבין. ודחי' לא מצית למימר הכי דתניא לאחת לחייבו על כל אחת ואחת והתנן השביע עליהן ה' פעמים בב"ד וכפרו אין חייבין אלא אחת כו' אלא לאו ש"מ שבועה חוץ לב"ד כפירה בב"ד ש"מ: **מתני'** כפרו שניהן כאחד חייבין. פירוש אין חייבין שניהם אלא עד שיכפרו שניהם בבת אחת: והא אי אפשר לצמצם. אמר רב חסדא הא מני ר' יוסי הגלילי דאמר אפשר לצמצם. דתנן בבכורות פרק ב' רחל שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשים כאחת. ר' יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר הזכרים לה' והכ"א אי אפשר לצמצם אלא אחד לו ואחד לכהן. ר' יוחנן אמר אפילו תימא רבנן הכא במאי עסקינן כגון שכפרו בתוך כדי דיבור כרי שאילת שלום תלמידי לרב כל אחד ואחד בתוך כדי דיבור של חבירו: **פ"סקא** כפרו זה אחר זה הראשון חייב והשני פטור. מתני' דלא כר' אלעזר בר' שמעון דתניא המשביע עד אחד פטור ור' אלעזר בר' שמעון מחייב ינימא בהא פליגי תנא קמא סבר עד אחד לשבועה הוא דאתא הלכך פטור. דהא ליתא תביעת ממון. ור' אלעזר

בר' שמעון סבר עד אחד לממון הוא דאתא: איני והואמר אבוי הכל מודים בעד סוטה שחייב. בעד טובאמה דכתיב ועד אין בה כל שיש בה כו'. ואמרין אלא כולי עלמא עד אחד לשבועה הוא דאתא ובהא פליגי. תנא קמא סבר דבר הגורם לממון לאו כממון דמי ור' אלעזר בר' שמעון סבר כממון דמי: גופא אמר אבוי הכל מודים במשיבע עד סוטה וכפר בו שחייב בעד טובאמה דרחמנא אמר ועד אין בה כל שיש בה. והכל מודים במשיבע עדי סוטה וכפרו שפטורין בעדי קינוי דהא גורם דגורם עדי קינוי גורמין לעדי סתירה ועדי סתירה גורמין לממון:

^[1] צ"ל טשא עון זמן זמנא שאינו מגיד מתחייב התנבע ממון

עין משפט‏**ג**‏**נר מצוה**

ג א מיי פיי מהל' שבעות הל' ז:

נא ב ג ד מיי' שס הל' ט והלכה י:

גב ה ו מיי פיד מהל' טוען הלכה ח ופי"ד מהלכות גזילה הל' יד ועיין בב"מ סגג עשין טז עוש"ע ח"מ סי' עה סעיף יג וסי' שסד סי"ג:

גג ז מיי פיי"ב מהל' גירושין הל' טו סגג עשין ו עוש"ע אה"ע סי' ח סעיף מג:

גד ח מיי פיי מהל' שבעות הל' יא:
נה ט מיי' שס הל' יב:
גו י מיי' שס הל' יד:

רבינו חננאל

ומחלוקת בעדי סתירה. לאמר דאמר רבב הגורם לממן כממן כו'. נמצא עד אחד בתביעת ממון כעיי סתירה בטוטה:
הכל מודים במשביע בעד אחד כגון ההוא גברא דחטף נסבא מחבריה קמי חד סהדא ואמר אין חטפי וידידי חטפי. ואשבעיה וכפר בו דחייבי דערות ממון היא כו' אבא דאמר הוה ליה מחויב שבעיה דאוריית' ואינו יכול לישבע דהא איכא חד סהדא דחטפיה והוא לא כפר אלא מודה דחטף. וכל המחויב שאינו יכול לישבע משלם. והכל מודים בגושה בחבורו מנה בעד אחד והיו שניהן חשודין והשביע העד וכפר בו שחייב דערות ממון הוא. דאמר ר' אס שניהן חשודין חזרה שבעיה למחויב לה ואינו יכול לישבע ומשלם: אמר רב פפא הכל מודין בשביעי עד מיתה וכפר בו דפטור ברלא אסהיד בבין דינא. אבל אחוי לה לדידה דהא יכולה היא לילך לב"ד ולומר מת בעלי ותטול כתובתה דעל פיה דתנן האשה שאמרה מת בעלי תנשא מת בעלי תתייבם כו'. בית שמאי אומרים תנשא ותטול כתובתה וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי (בבבא קמ"ד פ"ג ה' ופ"ה פ"ז). והכל מודים במשבעת עד ומשביע עד מיתה וכפר בו שחייב. ברלא אמר לא לה ולא (לחבורתה) לב"ד דהא מפסידה כתובתה. ואקשינן והא כתובת אשה ממקרקעי היא. והמשביע עדי קרקע לא איפשיטא שחיובן. ודחינן דלמא דתיפסא לה מטלטלי מחיים. וק"ל דאי תפשה מטלטלי נפרעת מהן: כפר א' והודה אחד הכופר חייב ואוקמה רב חסדא בשכפרו שתיהן וחזר אחד מהן בתוך כדי דבור והודה ומוקים לה לרישא באפשר לצמצם וסיפא בתוך כדי דבור. ור' יוחנן מוקים לרישא ולסיפא בתוך כדי דבור ורישא כפירה ובפירה וסיפא כפירה והודאה. מהו דתימא כפירה והודאה לא קמייל: הוי לו שתי

לב:

הוזה ליה בגזלן. משום דכל דבר מחזיקין ליה בחזקת מי שהיה צידו ואס' היו שני עדים לא הוה מהימן למימר ידיי חטפי השתא נמי כיון דמודה הוה ליה כגזלן וא"ת וניהמניה בשבועה דדידיה חטף מיגו דלי צעי אמר לא חטפי והוה מהימן בשבועה דכה"ג אמר בסוף המוכר את הצית (ב"ב דף ע:.) גבי מפקיד אלל חזירו בשטר דנאמן לומר בשבועה החזרתי לך ולא מ"ל ליה היאך שטרך צידי מאי צעי צמיגו דלי צעי אמר נאנסו נאמן בשבועה (א) ויש לומר דירא לשקר דצדכ שהעד מכחישו כלאשכחן בחזקת הצתים (שס דף לז: ושס) גבי רצא צר שרשום דקאמר לקום צידי לא מציא אמרת דהא נפק עלה קלא דארעא דיתמי היא ואין אדם טוען צריכא לטעמא דמחויב שבעיה ואינו יכול לישבע דמשלם דגלגל שבעיה לא היה חושש להכחיש את העד ואיכא מיגו אכל לישבע דצדכ שהעד מכחישו זה ודאי קשה לו כמו דצדכ שהקול מכחישו: **ואבמר** מר חזרה שבעיה ל**מחויב** לה. מימה דהוה ליה למימר (ב) ואמר יחלוקו דהכי הלכתא דאמר לקמן פרק כל הנשבעין (דף מז. ושס) עבד רצ נחמן עוצלא יחלוקו ועוד תימה דר' אבא הוה דלומר חזרה שבעיה למחויב לה כדמוכח התם מנסכא דהכא וא"כ הוה ליה למימר הכל מודים צעד אחד וכשנגדו חשוד דחייב כר' אבא:

שמע מינה משביע עדי קרקע חייב. קאי נמי אהכל מודים צעד סוטה:
אבב כפירה והודאה אימא **אא**. (ג) קלת תימה להר"ר יעקב דאורליני"ש דכפירה והודאה שמעינן נמי מרישא דטעמא כשכפר מוך כדי דיבור אף שני חייב משום דראשון נמי יכול לחזור עדיין ולהודות דלי לאו דיכול לחזור ולהודות שני אמאי חייב: הא

לא צריכא כגון שכפרו שניהן יוחזר אחד מהן והודה בתוך כדי דיבור והא קא משמע לן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי בשלמא לרב חסדא דמוקי לה לההוא כרבי יוסי הגלילי רישא אפשר לצמצם וסיפא איצטרך לאשמועינן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי אלא לרבי יוחנן רישא תוך כדי דיבור סיפא תוך כדי דיבור תרתי למה לי מהו דתימא ה"מ כפירה וכפירה אבל כפירה והודאה אימא לא קמ"ל: היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השניה: (ב) בשלמא שניה תתחייב דכפרה לה ראשונה אלא ראשונה אמאי הא

הוזה ליה בגזלן. משום דכל דבר מחזיקין ליה בחזקת מי שהיה צידו ואס' היו שני עדים לא הוה מהימן למימר ידיי חטפי השתא נמי כיון דמודה הוה ליה כגזלן וא"ת וניהמניה בשבועה דדידיה חטף מיגו דלי צעי אמר לא חטפי והוה מהימן בשבועה

ומחלוקת בעדי סוטה בעדי סתירה מר סבר דבר הגורם לממון כממון דמי וחייב ומר סבר אלא כממון דמי ופטור הכל מודים בשכנגדו חשוד על השבועה הכל מודים בעד אחד דר' אבא י הכל מודים בשכנגדו חשוד על השבועה דחשיד מאן אילימא דחשיד לזה דאמר ליה מלוה אי אתית אסהדת לי הוה משתבענא ושקילנא ולימא ליה מי יימר דמשתבעת אלא יכגון ששניהן חשודין (ב)דאמר מר חזרה שבעיה למחויב לה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם י הכל מודים בעד אחד דר' אבא (ג)דההוא גברא דחטף נסבא מחבריה אתא לקמיה דר' אמי הוה ה"יתיב ר' אבא קמיה אול אייתי חד סהדא דמיחטף חטפה מיניה אמר ליה אין חטפי וידידי חטפי א"ר אמי היכי לדייני דייני להאי דינא לישלם ליכא תרי סהדי ליפטריה הא איכא חד סהדא דמחטף חטף לישתבע כיון דאמר אין חטפי וידידי חטפי הוה ליה כגזלן א"ל ר' אבא יהוה ליה מחויב שבעיה ואינו יכול לישבע וכל המחויב שבעיה ואינו יכול לישבע משלם אמר רב פפא הכל מודים בעד מיתה שהוא חייב והכל מודים בעד מיתה שהוא פטור דאמר לה לדידה ולא אמר להו לבית דין (ד)רתנן יהאשה שאמרה מת בעלי תנשא מת בעלי תתיבם הכל מודים בעד מיתה שהוא חייב דלא אמר לדידה ולא אמר להו לבית דין שמע מינה משביע עדי קרקע חייב דלאמא דתפישא ממלטלי: כפר אחד והודה אחד כו': השתא בזה אחר זה דתרווייהו קא כפרי אמרת הראשון חייב והשני פטור כפר אחד והודה אחד מיבעיא לא צריכא כגון שכפרו שניהן יוחזר אחד מהן והודה בתוך כדי דיבור והא קא משמע לן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי בשלמא לרב חסדא דמוקי לה לההוא כרבי יוסי הגלילי רישא אפשר לצמצם וסיפא איצטרך לאשמועינן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי אלא לרבי יוחנן רישא תוך כדי דיבור סיפא תוך כדי דיבור תרתי למה לי מהו דתימא ה"מ כפירה וכפירה אבל כפירה והודאה אימא לא קמ"ל: היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השניה: (ב) בשלמא שניה תתחייב דכפרה לה ראשונה אלא ראשונה אמאי הא

מודה צה: הוה ליה מחויב שבעיה. על כרחו אס' צא להחזיק צה היא עליו לישבע שלא חטף שאין החוטף נאמן לומר שלי חטפתי וזו היא השבועה שהעד מחייבו לישבע על מה שהעד מעיד ואינו יכול לישבע שהרי מודה לדבריו: **צעד מיתה**. צעד אחד היודע צאשה שמת צעלה והשביעתי שיעיד צה כדי שחטול כתובתה מן היורשים: **שהוא פטור**. ואע"ג שעד אחד נאמן צעדות זו והפסידה ממון צכפירתו: **כגון דאמר לה לדידה**. חוץ לצ"ד מת צעליך ולא אמר עדותו צצ"ד כשהשביעתי לפי שהיא יכולה לילך לצ"ד ולומר מת צעלי ולא תהא צריכה לשום עד דמתן האשה שאמרה כו' והיא עצמה נאמנת: **ש"מ משביע עדי קרקע חייב**. לשון שאילה היא. מהכא נשמע דסבירא ליה לרב פפא שהמשביע עדים על עדות קרקע וכפרו שחייבים ולקמן (דף לז:) פליגי תנאי ואמוראי ועד אמינה (ו) עד קרקע הוא שהכתובה אינה נגבת אלא מן הקרקע. ומשני דלמא הא דרצ פפא דהוי תפסקה מטלטלי דצעל מחיים ואס' העיד זה עדותו היתה מופסקת ככתובתה: **השתא צוה אחר זה דסרווייהו כפרי**. דמני למימר ראשון מה מועיל לך אס' העדמתך הלא כפר השני אפי' הכי אמרת הראשון חייב הואיל ועדיין לא כפר השני: **כפר האחד והודה אחד מיבעיא**. דהכופר חייב: הא קמ"ל דתוך כדי דיבור כדיבור דמי. ויכול לחזור וכו' איצטרך מתני' לאו לאשמועינן חיובא דכופר אלא לאשמועינן שהשני פטור: **בשלמא לרב חסדא דמוקי לההיא**. דכפרו שניהן כאחת צגזמזמין וכו' יוסי הגלילי אכתי לא אשמועינן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי איצטרך לאשמועינן הכא פטורא דשני לאגמורי לן דכדיבור דמי: **כפירה וכפירה**. כפר השני בתוך כדי דיבורו של הראשון אשמועינן רישא דהוי חשיז כאחת לחיוביה לשני ובסיפא אשמועינן כפר וחזר והודה בתוך כדי דיבור דיכול לחזור צו ועדות האחרונה עדות: **דכפרה לה ראשונה**. ואין לו עדים אלא אלו וגמלא שהפסידוהו צכפירתו: הא

ומחלוקת צעדי סוטה. אותו מחלוקת שנחלקו חכמים ורבי אלעזר צרבי שמעון צמשביע עד אחד של ממון צאותו מחלוקת עצמו חלוקים הס צמשביע שני עדי סמירת סוטה וכפרו דלרבי אלעזר דמחייב צמשביע עד אחד דממון משום דבר הגורס לממון מחייב נמי צהני שאילו העידו שמה היו גורמין לה שתהא מודה מיראת צדיקת מים: **הכל מודים צשכנגדו חשוד על השבעה**. מי צצעל דינו חשוד על השבעה וכופר לו ממון ועד אחד יודע צו והשביעו זה שיעיד וכפר שהוא חייב שזה אחד מן הנשבעין וטועלין כלאמרינן צפ' כל הנשבעין (לקמן דף מד:.) הלכך אילו העיד וחייב את החשוד שבעה היו צצ"ד מגלגלי את השבעה על זה לישבע צמשביע עד אחד כעין מעשה דר' אבא. **והכל מודים צצעד דר' אבא**. צמשביע עד אחד כעין כדמפרש אבא דאמר לקמן שהוא חייב כדמפרש ואזיל: **מי יימר דמשפצעת**. ואכתי גורס לממון הוא דהוי ולרצנן פטור: **דאמר מר**. לקמן צפרק כל הנשבעין היכא דשניהן חשודין חזרה שבעה על המחויב אותה ומתוך שאינו יכול לישבע שהוא חשוד הוא משלם שהרי או שבעה או תשלומין מוטלין עליו. הלכך המשביע עד אחד היודע צצדכ וכפר חייב העד קרצן שבעה שאס' העיד נתחייב הלוה שבעה ואין כאן שבעה מאחר ששניהן חשודין אלא תשלומין: **נפכל**. חתיכת כסף מותק לשון (ישעיה מ) הפסל נכך חרש: **חטפי וידיי חטפי**. שלי חטפתי שאתה גולתו ממני: **ליפטריה**. מלהחזירו שהרי אין כאן שני עדים ומיגו דלי צעי אמר לא חטפתי כי אמר נמי ידיי חטפתי נאמן: **איכא חד סהדא**. דחטפה מיניה ואי הוה אמר לא חטפתי היה צריך לישבע להכחיש העד: **לישלם**. שאין כל החוטפין נאמנים לומר שלי גולתי דא"כ אין לך גולן שמשלם ואפילו יש עדים: **ליכא סרי סהדי**. דחטפה ואיכא למימר מיגו: **לשבע**. שבעה שהעד מחייבו: **כיון דאמר אין חטפי**. הוה ליה כגולן והמתחייב שבעה על פי עד אחד צריך לישבע על מה שהעד מעיד ולהכחיש את העד חה אינו יכול לישבע על כך שהרי מודה הוא לדברי העד שחטפה והוה האף גצרא אכל שבעה זו כגולן אכל כל שבעות שאינו יכול לישבע עליהן אף זה צשבעה זו אינו יכול לישבע שהרי

דאמר מר. לקמן צפרק כל הנשבעין היכא דשניהן חשודין חזרה שבעה על המחויב אותה ומתוך שאינו יכול לישבע שהוא חשוד הוא משלם שהרי או שבעה או תשלומין מוטלין עליו. הלכך המשביע עד אחד היודע צצדכ וכפר חייב העד קרצן שבעה שאס' העיד נתחייב הלוה שבעה ואין כאן שבעה מאחר ששניהן חשודין אלא תשלומין: **נפכל**. חתיכת כסף מותק לשון (ישעיה מ) הפסל נכך חרש: **חטפי וידיי חטפי**. שלי חטפתי שאתה גולתו ממני: **ליפטריה**. מלהחזירו שהרי אין כאן שני עדים ומיגו דלי צעי אמר לא חטפתי כי אמר נמי ידיי חטפתי נאמן: **איכא חד סהדא**. דחטפה מיניה ואי הוה אמר לא חטפתי היה צריך לישבע להכחיש העד: **לישלם**. שאין כל החוטפין נאמנים לומר שלי גולתי דא"כ אין לך גולן שמשלם ואפילו יש עדים: **ליכא סרי סהדי**. דחטפה ואיכא למימר מיגו: **לשבע**. שבעה שהעד מחייבו: **כיון דאמר אין חטפי**. הוה ליה כגולן והמתחייב שבעה על פי עד אחד צריך לישבע על מה שהעד מעיד ולהכחיש את העד חה אינו יכול לישבע על כך שהרי מודה הוא לדברי העד שחטפה והוה האף גצרא אכל שבעה זו כגולן אכל כל שבעות שאינו יכול לישבע עליהן אף זה צשבעה זו אינו יכול לישבע שהרי

מודה צה: הוה ליה מחויב שבעיה. על כרחו אס' צא להחזיק צה היא עליו לישבע שלא חטף שאין החוטף נאמן לומר שלי חטפתי וזו היא השבועה שהעד מחייבו לישבע על מה שהעד מעיד ואינו יכול לישבע שהרי מודה לדבריו: **צעד מיתה**. צעד אחד היודע צאשה שמת צעלה והשביעתי שיעיד צה כדי שחטול כתובתה מן היורשים: **שהוא פטור**. ואע"ג שעד אחד נאמן צעדות זו והפסידה ממון צכפירתו: **כגון דאמר לה לדידה**. חוץ לצ"ד מת צעליך ולא אמר עדותו צצ"ד כשהשביעתי לפי שהיא יכולה לילך לצ"ד ולומר מת צעלי ולא תהא צריכה לשום עד דמתן האשה שאמרה כו' והיא עצמה נאמנת: **ש"מ משביע עדי קרקע חייב**. לשון שאילה היא. מהכא נשמע דסבירא ליה לרב פפא שהמשביע עדים על עדות קרקע וכפרו שחייבים ולקמן (דף לז:) פליגי תנאי ואמוראי ועד אמינה (ו) עד קרקע הוא שהכתובה אינה נגבת אלא מן הקרקע. ומשני דלמא הא דרצ פפא דהוי תפסקה מטלטלי דצעל מחיים ואס' העיד זה עדותו היתה מופסקת ככתובתה: **השתא צוה אחר זה דסרווייהו כפרי**. דמני למימר ראשון מה מועיל לך אס' העדמתך הלא כפר השני אפי' הכי אמרת הראשון חייב הואיל ועדיין לא כפר השני: **כפר האחד והודה אחד מיבעיא**. דהכופר חייב: הא קמ"ל דתוך כדי דיבור כדיבור דמי. ויכול לחזור וכו' איצטרך מתני' לאו לאשמועינן חיובא דכופר אלא לאשמועינן שהשני פטור: **בשלמא לרב חסדא דמוקי לההיא**. דכפרו שניהן כאחת צגזמזמין וכו' יוסי הגלילי אכתי לא אשמועינן דתוך כדי דיבור כדיבור דמי איצטרך לאשמועינן הכא פטורא דשני לאגמורי לן דכדיבור דמי: **כפירה וכפירה**. כפר השני בתוך כדי דיבורו של הראשון אשמועינן רישא דהוי חשיז כאחת לחיוביה לשני ובסיפא אשמועינן כפר וחזר והודה בתוך כדי דיבור דיכול לחזור צו ועדות האחרונה עדות: **דכפרה לה ראשונה**. ואין לו עדים אלא אלו וגמלא שהפסידוהו צכפירתו: הא

כתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השניה שתיהן חייבות מפני שהעדות יכולה להתקיים בשתיהן ואקשינן בשלמא שניה חייבין דכבר כפרה לה הראשונה אלא ראשונה אמאי חייבין

מסורת הש"ס

(א) [לקמן מז.]. (ב) לקמן דף ז' (ג) [ע' חוס' מז. ב"ב דף לז.]. (ד) [ע' חוס' לקמן מז. ד"ה הוה]. (ה) יבמות דף גז: ודף קיד: עדיות פ"א מ"ב. (ו) [לקמן לו.]. (ז) בס"א: מיתה,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הוה ליה וכו' יו"ל דירא. ב"ב בחזקת הנמים דף לז מובאר בתוס' דמסקין דשפיר אמרינן מיגו צבה"ג והכי משמע צספר דרומת הדשן סי' של"ה דלרבי תמוס' סתרי אהדי: (ב) ד"ה ואמר וכו' דהוה ליה למימר יחלוקו כל"ל ומיבא ואמר נמחק: (ג) ד"ה אכל וכו' קלת תימה. ב"ב והר"ן מרץ קושא ז' ע"ש:

מוסף רש"י

היכי לדייני דייני להאי דינא. שאילו היו שנים מעידים אותו שחטף, היינו מחייבין אותו לשלם, שאין אדם נאמן לחטוף דבר מיד חברו ולומר שלי אני חוטף אלא אם כן יש לו עדים, דהעמד ממון על חוקתו חוה הממוחק צו אין אדם יכול להוצילו ממנו בלא שפוט, והחוטף ממנו גולן גמור ואי נמי לא היה כאן שני אחד שחטף, כי אמר נמי חטפי וידידי חטפי מהימן, מיגו דלי הוה צעי הוה אמר לא חטפי, שהרי אלו יוראים אותו מוחזק צממון, אי נמי כי איכא חד עד שחטף אילו היה זה מחזיקו לומר לא חטפתי היה נשבע שלא חטף להכחיש את העד, דעד אחד קס' הוא לשבעה, וגו' דרכים הללו היא דיוק פשוט, אכל הכא דאיכא עד אחד שחטף חוה אינו מחזיקו אלא מודה שדאי חטף וידיה חטף, היכי לדייני דייני להאי דינא (רשב"ם ב"ב פ"ב ד.). לישלם. דהא מודה דחטף ולא כל הימנן של כל חוטף לומר שלי חטפתי, ליכא רתי סהדי. ומיגו דלי צעי חטף וידיה חטף, היכי למימר לא חטפי, מהימן נמי למימר ידיי חטפי (לקמן מז.). ליפטריה. משום האי מיגו, הא איכא חד סהדא. ואי אמר לא חטפתי הוה צבי לאשמועינן להכחיש את העד. לישתבע. את השבעה שהעד מחייבו אינו יכול. דהא מודה דחטף והעד מחייבו לישבע שלא חטף, וגבי הך שבעה הוא פסול כגולן אכל כל שבעות, והא ליכא למימר לשתבע דדידיה חטף, שאין זו שבעה המוטלת עליו (שם). מת בעלי תנשא. אם אף כאן יוס' צבמות (צצ).